

NOBEL EKONOMİ ÖDÜLLERİ

İktisat bilimi alanında dünyanın en prestijli ödülü kabul edilen Nobel İktisat ödülü, İsveç Kraliyet Bilimler Akademisi tarafından, 2015 yılında **Angus Deaton'a** (Princeton University, ABD) verilmiştir.

Deaton, bu ödüle "Tüketim, Yoksulluk ve Refah Konularında Yaptığı Analizlerden" dolayı layık görülmüştür.

ANGUS DEATON - 2015 NOBEL EKONOMİ ÖDÜLÜ

Yaşam Öyküsü: 1945 yılında Edinburgh, Birleşik Krallık'ta doğan Deaton, ilk ve ikinci derece eğitimini aynı şehirde tamamladı. Ardından İngiltere'deki Cambridge Üniversitesi'nin kolejlerinden biri olan Fitzwilliams Koleji'nde ekonomi okuyarak 1967'de lisans, 1971'de ise yüksek lisans derecelerini alıp mezun oldu. Tüketim talebine yönelik doktora tezi ile de aynı üniversiteden 1974 yılında doktora derecesini aldı. 1976-83 yılları arasında Bristol Üniversitesi'nde ekonomi profesörü olarak görev yaptı. 1993 yılında ABD'deki Princeton Üniversitesi'nde akademik kariyerine devam etti ve halen de aynı üniversitenin iktisat bölümünde "Dwight Eisenhower Profesörü" unvanı ile görevini sürdürmektedir. Deaton, aynı üniversitede profesör olan Anne Case ile evlidir ve iki çocuk babasıdır. Deaton'un en büyük hobisi ise, eşiyle birlikte opera ve balık tutma gibi faaliyetlerde bulunmaktır.

Eğitim-Kariyer: 1978 yılında Frisch madalyasına layık görülen Angus Deaton'un 1980 yılında J. Muellbauer ile birlikte yayımladığı İdeal Talep Sistemi (AIDS) dünya genelinde tanınmasına neden olmuştur. Bu çalışma, 1970'den beri American Economic Review'de yayımlanmış yirmi en etkileyici makaleden biri olarak nitelendirilmiştir. 2007 yılından bu yana "Amerikan Ekonomi Derneğinin" başkanlığını yürütmektedir. 2014 yılında Leontief ödülüne layık görülmüştür. Deaton, kendi ülkesinin en yüksek bilimsel akademisi olan "Royal Society of Edinburgh"un yanında "British Academy" ve daha birçok önemli bilimsel akademi tarafından "fellow" olarak onurlandırılmıştır. İtalya, İngiltere, İskoçya ve Kıbrıs'da olmak üzere farklı üniversitelerden onursal doktoraları bulunmaktadır. Dünya Bankası gibi önemli bir kuruluşa danışmanlık yapmış ve IMF, OECD gibi önemli kuruluşlarla işbirliği içerisinde olmuştur.

İktisat Bilimine Katkıları: Deaton, bilimsel araştırmalarında tüketim ve tasarruf teorilerine ve tüketicilerin iktisadi refahının pratik olarak ölçülmesine odaklanmıştır. Deaton, "beklenmeyen daimi gelir şoklarına rağmen tüketimin gayet aşırı derecede düzgünlük göstermesi" gözlemine dayanan "Deaton Paradoksu'nu" ortaya koymuştur. Bu, Milton Friedman'ın gelirlerine geçici ilaveler olduğunda insanların tüketimini yaydığını ve zor günler için ekstra nakit bulundurmak istediklerini de ifade eden sürekli gelir hipotezine karşı çıkmış ve insanların gelecek gelir artışlarına karşı tüketimlerini artıracığını, dolayısıyla tüketimin gelirden daha az değil, daha fazla devamsız olacağını ifade etmiştir. Deaton'un araştırmaları, hanelerin harcama verilerinin etkin kullanımının gelir ve günlük alınan besin değeri ya da aile içindeki kadın-erkek eşitsizliğine kadar önemli detaylar gibi pek çok konuya ışık tutabilmektedir. Dolayısıyla, Deaton'un hanelerin harcamaları üzerine yaptığı anketlere odaklanmasının, kalkınma ekonomisi dalını toplu veriye dayanan teorik bir alandan bireylerin harcama verilerine dayanan ampirik bir alana dönüştürmesi bu bağlamda önemli bir katkıdır. A. Deaton'un önemli birçok makalesinin yanında önemli birçok kitabı da bulunmaktadır. 1992 yılında yayınladığı "Understanding Consumption" ve 1997 yılında yayınladığı "The Analysis of Household Surveys" bunlardan bazıları olarak gösterilebilir. Deaton, 2013 yılında "The Great Escape: Health, Wealth and the Origins of Inequality" adlı ünlü kitabını yayımlamıştır. Bu kitabında, bölgesel fiyat ölçümlerinin gerekliliği, aşırı düzenlemenin riskleri, aşırı gelir eşitsizliğinin karanlık yanları, yoksulun çıkışını artırmaya yönelik yabancı yardımların başarısızlığı gibi konulara odaklanmıştır. Kitabın hemen başında ise temel görüşünü "yaşam bugün geçmiş tarihin herhangi bir zamanından daha iyi ve kolay, çünkü bugün hem daha fazla insan daha zengin, hem de daha az insan yoksulluk yaşamaktadır. Yine de tabii sefalet çeken ve zamansız ölen milyonlarca insan da vardır" şeklinde ifade etmiştir. Deaton, son yıllardaki çalışmalarını, gelir eşitsizliğinin yanında küresel yoksulluğun ölçülmesi ve azaltılması üzerine yapmaktadır. Genelde mikroekonomi üzerine çalışmaları bulunan Deaton'un, sağlık ekonomisi ve iktisadi kalkınma konularında da pek çok önemli çalışması bulunmaktadır.